

Od czytania do zrozumienia

CZEŚĆ I: PRZEGLĄD

TEKST PRZEWODNI: Dz. 8,30.

ZAKRES STUDIUM: Łk 24,25-27; 2 P 3,11-13; Jon 3,3-10; Lb 14,34; Dn 9,23; 10,11-12.

WPROWADZENIE: Aby lepiej zrozumieć *Księgę Daniela* i odnieść większą korzyść z jej studiowania, powinniśmy się przyjrzeć trzem istotnym powiązanim ze sobą zagadnieniom: (1) Chrystusowi, (2) literaturze apokaliptycznej i (3) historycyzmowi.

TEMATY LEKCJI

1. Chrystus. To co Jezus powiedział o *Starym Testamencie* jako całości (Łk 24,44; J 5,39), odnosi się szczególnie do *Księgi Daniela*. Chrystus jest odzwierciedlony zarówno w szerokich tematach jak i szczególnych przykładach w narracji i prorocत्वach *Księgi Daniela*.

2. Literatura apokaliptyczna. Literatura apokaliptyczna ma na celu wsparcie ludu Bożego w czasie kryzysu i prześladowania przez ukazanie dalekosiężnych Bożych planów dziejowych. Te plany kulminują się wyzwoleniem ludu Bożego, usunięciem zła i ustanowieniem wiecznego królestwa Bożego.

3. Historycyzm. Adwentystyczne rozumienie prorocत्व *Księgi Daniela* jest oparte na zasadzie historycyzmu, zgodnie z którą spełnienie prorocत्व apokaliptycznych następuje w biegu historii świata. Ta zasada najlepiej wyjaśnia prorocत्व *Księgi Daniela* (oraz *Apokalipsy Jana*).

ZASTOSOWANIE: Wbrew pozornie beznadziejnemu stanowi naszego świata, Bóg nadal panuje. Nadzieja jaśnieje z kart *Księgi Daniela*. Chrystus zasiadł na tronie jako nasz Najwyższy Wódz i Najwyższy Kapłan w niebiańskiej świątyni. Jak wskazuje historia ludzkości, Bóg działa, by pokonać zło i ustanowił swoje wieczne królestwo, jak napisała Ellen G. White, „nie mamy czego się obawiać w przyszłości, pod warunkiem, że nie zapomnimy drogi, jaką Pan nas prowadził, i tego, czego nauczył nas w naszej dotychczasowej historii” (Ellen G. White, *Testimonies to Ministers*, s. 31). Dlatego studium *Księgi Daniela* z wiarą i zrozumieniem.

CZEŚĆ II: KOMENTARZ

1. Chrystus. Jednym z najważniejszych celów studiowania *Biblii* jest poznanie Jezusa. W końcu *Pismo Święte*, począwszy od *Księgi Rodzaju* aż po *Apokalipsę Jana* jest świadectwem Jezusa. W *Nowym Testamencie* występuje około 200 odniesień do *Księgi Daniela*. Proporcjonalnie *Księga Daniela* jest cytowana równie często jak *Księga Izajasza* czy *Księga Psalmów* czyli najczęściej cytowane w *Nowym Testamencie* księgi starotestamentowe. Najwyraźniej *Księga Daniela* dużo mówi o Jezusie. Zbadajmy sześć biblijnych zasad, które pozwolą nam więcej dowiedzieć się o Chrystusie z *Księgi Daniela*.

- Po pierwsze, Jezus jest objawiony w **odkupieńczo-historycznej progresji** *Księgi Daniela*. Jezus jest celem, ku któremu rozwija się historia zbawienia przedstawiona w prorocत्वach *Księgi Daniela*. Tak więc Jezus jest objawiony w *Księdze Daniela*, jako że historyczna trajektoria postępowania Boga z Jego ludem i światem kulminuje się w Jezusie.

- Po drugie, Jezus występuje we wzorcu **obietnicy i wypełnienia** zawartym w prorocत्वach *Księgi Daniela*. Na przykład, Jezus jest Synem Człowieczym i przychodzącym Mesjaszem zapowiedzianym odpowiednio w Dn 7 i Dn 9.

- Po trzecie, kiedy studium **typologię**, dowiadujemy się, że Bóg wybrał pewne wydarzenia i instytucje jako cienie ważnych aspektów planu zbawienia. Tak więc Jezus jest objawiony w świątyni, kapłaństwie i ofiarach wspomnianych w *Księdze Daniela*.

- Po czwarte, możemy się także uczyć o Jezusie przez **analogię** do pewnych wyraźnych nauk zawartych w tekście *Księgi Daniela* paralelnych do doświadczenia samego Jezusa. Na przykład, presja wywarta na przyjaciółch Daniela, by „padli i oddali pokłon złotemu posagowi” (Dn 3,5) odbija się echem w kuszeniu Jezusa na pustyni: „To wszystko dam ci, jeśli upadniesz i złożysz mi pokłon” (Mt 4,9). Wierność przyjaciół Daniela daje nam pewne przybliżone pojęcie do doskonałym posłuszeństwie Jezusa wobec Ojca.

- Po piąte, Jezus występuje także w **szerekich tematach** prowadzących do Jego osoby w *Nowym Testamencie*. Na przykład, szeroki temat zbawienia wskazuje na Jezusa jako ostatecznego Zbawiciela Jego ludu.

- Po szóste, **nowotestamentowe odniesienia** do *Księgi Daniela* są kolejną perspektywą, w której możemy ujrzeć Jezusa. Na przykład, Ap 13,1-8 nawiązuje do Dn 7. W Mt 26,64 i Mk 14,62 Jezus nawiązuje do Dn 7,13 i

stosuje do siebie tytuł „Syn Człowieczy” (zob. Sidney Greidanus, *Preaching Christ from Daniel*, Grand Rapids 2012).

2. Literatura apokaliptyczna. W *Biblii* występują dwa podstawowe typy (rodzaje) literatury profetycznej. Klasyczne proroctwo przedstawia Boga jako działającego w dziejach ludzkości w celu odrodzenia świata w kontekście geograficznych i etnicznych ram przymierza zawartego z Izraelem (zob. np. *Księga Izajasza, Księga Jeremiasza, Księga Amosa*). Proroctwo apokaliptyczne ukazuje Boga jako obalającego stary porządek w celu odrodzenia świata. Jest to podejście najtrafniejsze dla czasów kryzysowych, kiedy lud Boży potrzebuje nadziei i zapewnienia, że Bóg w zupełności panuje nad biegiem historii i spełni wszystko, co zapowiedział. W *Biblii* proroctwo apokaliptyczne występuje głównie w *Księdze Daniela* i *Apokalipsie Jana*. Proroctwa apokaliptyczne mają pewne szczególne cechy, które musimy wziąć pod uwagę, by poprawnie je rozumieć,

- **Pojedyncze wypełnienie.** Proroctwo apokaliptyczne jest bezwarunkowe i ma pojedyncze wypełnienie. Może mieć wielorakie duchowe czy homiletyczne zastosowania, ale wskazuje na jedno profetyczne wypełnienie. to wypełnienie jest logiczną konsekwencją podejścia historycystycznego, które postrzega proroctwo apokaliptyczne jako przedstawiające historie od czasów proroka aż po czas ostateczny (więcej o historycyzmie poniżej).

- **Rekapitulacja.** *Księga Daniela* (podobnie jak *Apokalipsa Jana*) stosuje zasadę rekapitulacji czyli powtarzania. Dn 2 stanowi standard planu historii świata od czasów proroka do końca świata. Następnie rozdziały 7, 8, 10-12 powtarzają ten podstawowy plan Dn 2 dodając do niego nowe szczegóły i punkty widzenia. Jak wyraził to pewien autor, Dn 2 przedstawia przywrócenie królestwa, Dn 7 - przywrócenie króla, Dn 8 - przywrócenie świątyni, a Dn 10-12 - przywrócenie ludu. Wyraźne zrozumienie zasady rekapitulacji wprowadza interpretacyjny porządek w studiowanie poszczególnych łańcuchów proroczych *Księgi Daniela*, w tym trudne proroctwo Dn 11.

- **Zasada „dzień za rok”.** Proroctwo apokaliptyczne stosuje symbolikę obejmującą pewne okresy historyczne związane z zapowiadanyymi wydarzeniami. Dosłowne rozumienie tych okresów nie ma sensu, jeśli zważy się skalę czasu wydarzeń i symboliczny kontekst proroctw apokaliptycznych. Okresy te należy zatem rozumieć zgodnie z zasadą, iż jeden „dzień” w proroctwie oznacza jeden rzeczywisty rok w dziejach świata. Lb 14,34 i Ez 4,5-6 są klasycznymi przykładami popierającymi zasadę „dzień za rok”. Jednak szereg wersów biblijnych także wskazuje na występowanie tej zasady w *Biblii* (Rdz 5; 6,3; 1 Sm 1,21; Hi 10,5 itd.). Wreszcie, skoro symbolika proroctw apokaliptycznych stosuje mniejsze wyobrażenia w celu przedstawienia większych elementów rzeczywistości, zupełnie naturalne jest, że okresy prorocze są także „miniaturowymi symbolami” długich okresów historycznych - mianowicie prorocy „dzień” to w rzeczywistości historyczny rok (zob. Alberto Timm, „Miniature Symbolization and the Year-Day Principle of Prophetic Interpretation”, *Andrews University Seminary Studies* 42, nr 1, 2004, s. 149-167).

3. Historycyzm. W przeciwieństwie do preteryzmu i futuryzmu, które lokują wypełnienie proroctw Daniela odpowiednio w przeszłości i przyszłości, historycyzm postrzega spełnienie proroctw Daniela jako rozciągające się od czasu proroka aż do ustanowienia królestwa Bożego na ziemi. Jako taki, historycyzm jest czymś więcej niż kolejną szkołą interpretacji pośród innych. W gruncie rzeczy historycyzm jest podejściem najlepiej pasującym do tekstu biblijnego. Poniższe argumenty potwierdzają poprawność historycyzmu.

- Po pierwsze, historycyzm jest metodą sugerowaną przez samą *Biblię*. Na przykład, prorocze łańcuchy Dn 2; 7; 8-9 są wyjaśnione z historycznego punktu widzenia. Następstwo światowych imperiów prowadzące do ustanowienia królestwa Bożego obejmuje okres od czasów babilońskich i perskich aż po koniec świata.

- Po drugie, Długie okresy (1260 lat, 2300 lat, 490 lat) i ogólnoswiatowy zasięg proroctw apokaliptycznych, obejmujących światowe imperia i ostateczne ustanowienie powszechnego królestwa Bożego, można najlepiej wyjaśnić dzięki podejściu historycystycznemu.

- Po trzecie, Jezus rozumiał przyszłe zniszczenie Jerozolimy w 70 roku n.e. (Mt 24,15-20; Łk 21,20-22) jako wypełnienie Dn 9,26-27. Paweł odwoływał się do szeregu wydarzeń zapowiedzianych w proroctwa i mających wypełnić się dziejach świata przed powtórny przyjściem Chrystusa (2 Tes 2,1-12).

- Po czwarte, podejście historycystyczne było stosowane przez wczesnych tzw. ojców Kościoła oraz protestanckich reformatorów. Augustyn dokonał zmiany w tej kwestii, kiedy zrównał królestwo Boże z Kościołem chrześcijańskim, a biblijne milenium - z erą chrześcijańską.

- Po piąte, podejście historycystyczne jest oparte na założeniu, że Bóg działa przez wieki historii ludzkości, by zrealizować swój plan zbawienia. Nie istnieją przerwy w Bożych odkupieńczych działaniach w scenariuszu przedstawionym w proroctwach apokaliptycznych.

Podsumowując, „adwentyści dnia siódmego wierzą, że historycyzm jest właściwą metodą interpretowania proroctwo *Księgi Daniela* i *Apokalipsy Jana*. Metoda ta jest popierana przez samo *Pismo Święte* i była używana w czasach Kościoła wczesnochrześcijańskiego. Ponadto adwentyści uważają, że używając tej metody zachowują także ważny aspekt dzieła odrodzenia podjętego przez reformatorów protestanckich” (Don F. Neufeld, red., *Seventh-day Adventist Encyclopedia*, Hagerstown 1995, hasło „Historicism”, s. 2).

CZEŚĆ III: ZASTOSOWANIE

„Potrzeba znacznie pilniejszego studiowania Słowa Bożego. Szczególną uwagę, jak nigdy dotąd, należy zwrócić uwagę na *Księgę Daniela* i *Apokalipsę Jana*. (...) Światło otrzymane przez Daniela od Boga zostało dane szczególnie na obecne czasy ostateczne” (Ellen G. White, *Testimonies to Ministers and Gospel Workers*, s. 112-113).

1. Jakie jest twoje pierwsze wrażenie związane z *Księgą Daniela*? Czy jest to księga poświęcona proroczej chronologii, opowiadaniom z duchowym zastosowaniem, czy Chrystusowi? Wyjaśnij swoją odpowiedź.

2. Jak możemy włączyć te trzy aspekty - proroczą chronologię, opowiadania z duchowym zastosowaniem oraz chrystocentryczność - w nasze zrozumienie *Księgi Daniela*, zgodnie z poniższym cytatem Ellen G. White? „Głównym tematem, wokół którego obracają się wszystkie inne w całej księdze, jest plan zbawienia, przywrócenie duszy ludzkiej obrazu Bożego” (Ellen G. White, *Wychowanie*, Warszawa 2010, wyd. 2, s. 88).

3. Jaką wizję Boga możesz uzyskać z definicji prococtwa apokaliptycznego przedstawionej powyżej? Jak wizja ta wpływa na twoją więź z Bogiem?